

YUDITI*

I. Amatabâro ga Holoferno

Nabukondonozori na Arfazadi

¹ Mwâli omu mwâka gw'ikumi n'ibirhi kurhenga mwâmi Nabukondonozori ali mwâmi w'e Sîriya, na Ninive bwo bwâli bwâmi bwâge; naye Arfazadi e erhi yeri mwâmi omu Banyamêdi, aha Ekbatani.

² Anacyûbaka omu marhambi g'Ekbatani enkûta z'amabuye marhendêze; obugali bwâge makoro arhanu, n'obulî makoro ndarhu; ayûbaka olugurhu lwa makoro makumi gali ndarhu oku bulî n'oku bugali makoro makumi arhanu.

³ Oku mihango ayûbakirakwo eminâra ya burherema bwa makoro igana na burhambirhambi bwa makoro makumi

⁴ Enyumvi zônene zâli za makoro makumi galindarhu burherema na makoro makumi anni

0: **1, 0** <https://www.septuagint.bible/judith/> /
 -/asset_publisher/l5tBRIYCzctt/content/ioudith-kephalaio-1?inheritRedirect=false&
 ©Greek Orthodox Archdiocese of America (Febrary, 3-2020). Ceci
 sera la source de tout mon texte grec sur le livre de Judith.
 Lyo idômero lyâni lîno oku cigereki c'ecitabu ca Yuditi <https://www.septuagint.bible/judith>

bugali, mpu lyo engabo yâge ekaz'ihuluka caligumiza n'okugenda omungondo kwa balya basirika bagenda n'amagulu.

⁵ Muli ago mango mwâmi Nabukondonozori anacitula entambala oku wâbo mwâmi Arfazadi omu kabanda kanene, kwo kuderha akabanda kali cihugo ca Ragau.

⁶ Bacîhira kuli ye abantu boshi banayûbakaga omu ntongo, ab'oku Efrata, Tigri na Hidaspesi n'abà omu kabanda ka Arioki mwâmi w'Abanya-Elimeni na gandi mashanja manji gacigusha oku ngabo za mwene Sheleudi.

⁷ Nabukondonozori mwâmi w'Abanya-Sîriya arhegeka mpu abantu bâge boshi bajè ekagombe, bo baligi abà Persi, oku bantu b'ebuzikira-zûba, ab'omu Silisiya, ab'e Damasko, ab'e Libano, ab'omu marhambi ga Libano n'abayûbakaga oku burhambi bw'enyanya,

⁸ amashanja g'e Karmeli, ag'e Galadi, ab'omu Galileya y'enyanya n'ab'omu kabanda kanene k'Esdreloni,

⁹ abantu boshi b'e Samâriya n'ab'omu bishagala byâge byoshi, ecihugo ciri ishiriza lya Yordani kuhika aha Yeruzalemu, Batani, Shelusi, Gadesi n'abà oku lwîshi lw'e Mîsiri boshi na Tafna, Ramsesi n'ecihugo coshi ca Gosheni,

¹⁰ kuhika enyanya lya Tanisi na Menfisi, n'abantu boshi b'e Mîsiri kuhika oku lubibi lw'Etiyopiya.

¹¹ Ci abantu b'ebyo bihugo byoshi bagayaguza ebinwa bya Nabukondonozori mwâmi w'Abasîriya, barhacilungaga kuli ye mpu bajè oku matabâro, bulya barhacimuyobohaga,

banakazâg'ibona oku ali muntu okola ali yênene: bagalula entumwa zâge busha, ciru bababonêsa nshonyi.

¹² Nabukondono zori anacikunira bwenêne erhi ebyo bihugo birhuma. Alahira okw'izîno ly'ishungwè lyâge, n'ely'obwâmi bwâge okucihôla n'okumalîra n'engôrho yâge olugo lwa Silisiya loshi, olwa Damasko na Sîriya, abantu boshi b'e Mowabu, bene Amoni, ab'omu Buyahudi, Abanya-Mîsiri boshi, kuhika oku buzinda bw'enyanja zombi.

Okulwîsa Arfazadi

¹³ Ye na engabo yâge atulakwo mwâmi Arfazadi entambala omu mwâka gw'ikumi na nda, anacihima okwo kulwa. Acandabukakwo engabo y'Arfazadi, abalwîra oku nfarasi zâge zoshi n'ebihêsi byâge byoshi.

¹⁴ Arhôla ngasi lugo lwâge, ahikira cingana aha Ekbatani, arhôla eminâra yamwo, asherêza emirimbwa yamwo n'ebindi byalimbisagya olwo lugo byoshi abisherêza.

¹⁵ Agwârhira Arfazadi omu birhondo bya Ragau, amugwîka amatumu gâge, amuyîrha loshi.

¹⁶ Okubundi arhabâluka n'engabo zâge, n'omwandu gw'abantu ba ngasi lubero banali naye. Anacihumûka, alîsa, ahindîsa engabo yâge nsiku igana na makumi abirhi.

2

Entambala y'olunda lw'ebuzikira-zûba

¹ Omu mwâka gwa kali ikumi na munâni, omu nsiku makumi abirhi n'ibirhi z'omwêzi

gwa burhanzi, barhondêra okuderha oku bwâmi mpu Nabukondonozi mwâmi w'Asîriya akola alonza okucîhola omw'igulu lyoshi nk'oku anali amâhiga.

² Anacishûbûza entwâli zâge zoshi n'abarhambo bâge; banacijira ihano bufunda funda; anacirhola omuhigo yêne omu kanwa kâge gw'okumalîra ecihugo coshi.

³ Boshi banacirhola ogwo muhigo gw'okumalîra balya boshi barhashimbaga akanwa kâge.

⁴ Erhi abâ amârholâ ogwo muhigo gwâge, Nabukondonozi, mwâmi w'Asîriya, anahamagala Holoferno, ye wali murhambo mukulu w'engabo zâge na wa kabirhi oku bukulu. Anacimubwîra, erhi:

⁵ «Omwâmi mukulu oku adesire kw'oku, ye mwâmi mukulu w'igulu lyoshi: “Okanye ogende n'abantu bikubagirwa omu burhwâli bwâbo, ba bihumbi igana na makumi abirhi bagenda n'amagulu n'engabo erhali nyi ya bihumbi ikumi na bibirhi bya balwî b'oku nfarasi”,

⁶ “obulirhêra abantu b'omu bihugo by'obuzikira-zûba bulya barhayumvaga akanwa kâni”.

⁷ “Obabwîre barheganye idaho n'amîshi bulya nkola nabatulakwo entambala muli obu bukunizi bwâni; abasirika bâni bakola bashandabana omu igulu lyoshi, banabanyâge”.

⁸ “Abatumisirwe ebibande muli bwo babumba emisima, n'emirhumba yabumba emigezi n'enyîshi zihulula”.

⁹ “Nabagwarhamwo abajà kurhenga ebuzinda

bw'igulu".

¹⁰ "Kuli we okanyagye, ogend'ingwârhira eco cihugo câbo; bônene bayisha bacîdwîrhe emunda oli, onabandangire kuhika oku lusiku lw'obuhane bwâbo".

¹¹ "Kuli bacikanyi cirhagomba, isù lyâwe lirhababaliraga ciru n'omuguma, obanigûze, onahagule ecihugo câbo".

¹² "Bulya niono ndahîre mbofa, mbonyagwa n'obwâmi akabà oku naderhaga ntanakujiziri na okuboko kwâni".

¹³ "Kuli we wênene, omanyâge wankaderha mpu warhalukiza ciru n'oburhegesi buguma muli ebîra binwa bya Nnâhamwinyu, ci obishimbe bwinjà nk'oku nakurhegesire, ojire duba"».

¹⁴ Oku arhenga omu mwa nnâhamwâbo, Holoferno anahamagala ngasi banali bakulu boshi, abarhambo bakulu b'abalwî, abarhambulaga engabo y'Asûru.

¹⁵ Anacigabula abantu oku bagend'ilwa nka kulya mwâmi ananamurhegekaga: bihumbi igana na makumi abirhi bagenda n'amagulu, ba muherho, na bihumbi ikumi na bibirhi balwa n'enfarasi;

¹⁶ anabakerekanya kulya bankana-hash'ikerekanya engabo oku matabâro.

¹⁷ Omu kuhêka emizigo yâbo arhôla engamiya, bapunda, bapunda-farasi mwandu, n'oku lwîko lwâbo, barhôla ebibuzi, ebimasha, empene mwandu.

¹⁸ Kuguma barhôla n'ebiryo, mwandu kuli ngasi mulume amasholo n'ensaranga zarhenga omu mbîko ya mwâmi, binji bwenêne.

19 Anacilîkûla ajà oku matabâro ye n'omurhwe gwâge mpu abè ashokolera mwâmi Nabukondonozori, anashandabane omu cihugo c'ebuzikira-zûba na ziryâ ngâlè zâge na balya banyakulwîra oku nfarasi bâge, kuguma na balya basirika balambagira n'amagulu, boshi balume ba ntwâli.

20 Abantu bayishaga babakulikîre bâli mwandu nka nzige, nka mushenyi gw'okw'idaho, ntâye wankahashir'ibaganja erhi bunji burhuma.

Amashonezo g'engabo ya Holoferno

21 Barhenga e Ninive, bajira nsiku isharhu bagenda omu kabanda ka Bektileti. Bagen-ditwa ecirâlo hôfi n'entondo yali eyegîre Silisiya w'enyanya, ebwa kumoshô.

22 Anaciyanka engabo yâge yoshi, banyakulam-bagira n'amagulu, banyakulwîra oku nfarasi, abà engâlè, akanya, ajija oku ntondo.

23 Arhema anahonjeka Puto na Ludu; anyaga bene Rasisi boshi, na bene Ismaeli ababà hôfi n'irungu, eburhambi bw'ecihugo ca Sheleoni.

24 Akulikira Efrata yêshi, arhulukana omu Mezopotamiya, ashandâza ebishagala byoshi byanali enyanya ly'omugezi gw'Abroni kuhika oku nyanja.

25 Arhôla ecihugo ca Silisiya coshi, anigûza ngasi balya banakazâg'irhangula okumucîka, alinda ahika oku lubibi lwa Yafeti, eburhambi bw'Arabiya.

26 Agorha bene Mediana boshi, ayôca enyumpa zâbo, anyaga n'amasò gâbo.

²⁷ Anacibungulukira omu kabanda ka Damasko amango g'okukalala emburho, ayôca amashwa gâbo goshi, anigûza ebibuzi byâbo, ebimasha byâbo, ahagula ebishagala byâbo, emanda zâbo zoshi azijira bwâmwa, n'abâna-rhabana boshi abageza oku boji bw'engôrho.

²⁸ Ajugumya abantu hoshi banayûbakaga oku burhambi bw'enyanya, ab'e Sidoni, ab'e Tiri, abayûbakaga e Suri, e Okina n'abayûbakaga e Yamuniya, e Azoti n'e Askaloni: bajuguma bwenêne embere zâge.

3

¹ Banacimurhumira entumwa z'okushenga omurhûla, mpu:

² «Alà oku rhwono rhuli bantu ba Nabukondozori, omwâmi mukulu, rhwono rhuli embere zâwe, orhujire nk'oku wankanalonza.

³ “Alà enyumpa zîrhu, ecishagala cîrhu coshi, amashwa gîrhu g'engano, ebibuzi bîrhu, enkafu zîrhu, na ngasi busò bw'omu nyumpa zîrhu zoshi; byoshi biri embere zâwe, obikolêse nk'oku wankanalonza”.

⁴ “N'ebishagala bîrhu ebi n'abantu balimwo boshi, rhuli bajâ bâwe. Oyîshe olambagiremwo kulya onabwîne kuli kwinjà”.

⁵ Abo bantu ba cihâna ntyo emwa Holoferno, banacimuyinginga n'ebyo binwa biri ntyo.

⁶ Anacirhôla omwandagalo gwâge n'engabo yâge yoshi; anacihira abalanzi omu cihugo câbo; anacisingamwo abandi basirika omu balume banali ba ntwâli boshi.

⁷ Banacimuyankirira bôhe omu cishagala câbo coshi; bakayisha bayambîrhe ebimanè by'okushiga; bakayisha basâma banarhimba engoma.

⁸ Ahagula omu cishagala câbo coshi, anatwa emirhi yâbo. Banacimuyêmêrera okuhongola eby'abazimu omwo cihugo coshi, lyo amashanja goshi gaharâmya Nabukondonozi yênene, na ngasi bûko bwâbo n'olulimi lwâbo lwamushenga nka Nyamuzinda wâbo muguma yênene.

⁹ Alinda ahika ah'ishiriza ly'Esdreloni hôfi na Dotaya oli hôfi n'omuzinzi munene gw'entondo z'e Buyahudi.

¹⁰ Anacihanda ekarhî ka Geba na Shitopolisi; anacigezaho mwêzi mugumagumà adwîrhage ashûbûza analundika bwinjà bwinjà ebirugu by'engabo yâge.

4

Abayahudi bahiga okuhagalika Holoferno

¹ Bene Israheli bayûbakaga omu Yudeya bayayumva kurhi Holoferno omurhambo mukulu w'abalwî ba mwâmi Nabukondonozi mwâmi w'e Sîriya, ahenyeraga agandi mashanja na kurhi ahenangulaga empêro zâbo zoshi n'okuzihagula.

² Bamuyôboha bwenêne n'omungo gwa Yeruzalemu kuguma n'aka-Nyamuzinda wâbo gwabagwârha.

³ Bulya lyaciri duba barhengaga ebwa kululizibwa na harhali hacigera nsiku olubaga lw'e Buyahudi loshi lwâli lwamâshûbûzanya na ngasi birugu, oluhêrero n'aka-Nyamuzinda ebyo

byoshi oku byàli byamasherezibwa, bashub'ibihà omugisho.

⁴ Banacirhuma entumwa omu cishagala ca Samâriya coshi, eyindi e Kona, e Beteroni, e Belmaini, e Yeriko kuguma na Koba, e Asora n'omu kabanda ka Salemi.

⁵ Balanga ngasi busongerwe bw'entondo yanali ejire enyanya kulusha, ebishagala byâbo babizonga lugurhu, babilunda biryo byankanabalanga ago mango g'entambala, kulya kubà erhi bacishuba bahaka emyâka.

⁶ Yoyakimu ye wali mudâhwa mukulu muli ago mango aha Yeruzalemu anacyandikira abantu b'e Betuli n'abà e Betomestaimi eyegîre Esdreloni ah'ishiriza ly'akabanda kayegîre Dotayimi oku kubahûna mpu balange ngasi kabokwè ka ntondo koshi

⁷ bulya eri njira ya kujà e Buyahudi; kandi kwanali kulembu okulanga abantu balek'igera bulya hali hantu hafunda ha kugera bantu babirhi bônene caligumiza.

⁸ Bene Israheli banacijira okwôla amarhegeko g'omudâhwa Yoyakimu n'Ihano likulu lya olubaga lwa bene Israheli batwâga, amango bali ekagombe aha Yeruzalemu.

Emisengero mikulu

⁹ Bene Israheli boshi balaka balakûla embere za Nyamuzinda, bacîbabaza bwenêne.

¹⁰ Abalume, bakâbo, abâna bâbo, ebintu byâbo, ngasi bambali bâbo b'e bigolo, abalimya, n'abajà bagulagwa ensaranga, abo boshi bahira sunzu ecibunu omu kucîbabaza.

¹¹ Abalume boshi ba bene Israheli, abakazi, abâna banabâga aha Yeruzalemu banacikafukamiriza embere z'aka-Nyamuzinda, babumba amarhwe gâbo luvù, bakacigalanjula n'olya sunzu wâbo embere za Nyamuzinda.

¹² Oluhêrero nalo balubwîka sunzu; balaka bwenêne emunda Nyamuzinda wa Israheli ali boshi kuguma mpu abâna bâbo balek'ibà bajà, bakâbo mpira, mpu ebishagala kashambala kâbo bilek'ishambûlwa, mpu oluhêrero lwâbo lulek'ihemulwa n'okunenaguzibwa n'agandi mashanja.

¹³ Nnâmahanga ayumva omusengero gwâbo anabona kurhi balumirwe. Olubaga lwacîshalisa nsiku nyinji la omu Buyahudi n'e Yeruzalemu embere z'Oluhêrero lwa Nnâmahanga Ogala-byoshi.

¹⁴ Yoyakimu yerigi mudâhwa mukulu n'abandi badâhwa banakazâg'ikola embere za Nnâmahanga n'abandi boshi banali omu mikolo ya Nnâmahanga oku sunzu abâli ecibunu erhi banadwîrhe bahêra enterekêro yâbo ngasi lusiku, emisengero n'entûlo abantu bônene balêrha omu bulonza bwâbo.

¹⁵ Ensirha zâbo zâli nshîge oluvù, banakaz'ilakira Nyamuzinda n'emisî yâbo yoshi mpu alole bwinjà enyumpa ya Israheli yoshi.

5

Ihano ly'amatabâro omu ngabo ya Holoferno

¹ Banacimanyîsa Holoferno, ye murhambo mukulu w'abalwî b'Asûru oku bene Israheli

badwîrhe bacîrheganya okulwa n'oku bafusire enjira z'omu ntongo, oku bazungulusire enkûta oku ngasi ntongo enali enyanya zinarhalusire ezâbo, n'oku bahizire emirhego omu ngasi rhubanda.

² Yêshi anaciyâka bwenêne n'oburhè, ahamagala abarhambo n'engabo y'e Mowabu boshi abakulu b'abasirika b'engabo y'e Amoni n'abashamuka b'oku burhambi bw'enyanya, anacibabwîra, erhi:

³ Mbwîri nâni bene Kanâni lwo lubaga luci olwo luyûbaka omu ntongo, bishagala bihi luyûbaka, omurhwe gwâbo gw'okulwa gwanahika omu bantu banga, buhashe buci bajira, na bulyo buci balwamo, mwâmi wâbo ye ndi, ndi murhambo obadwîrhe oku matabâro?

⁴ Cîrhumire bône omu bantu bayûbaka eno buzikira-zûba bo balahire okuja eno munda ndi?

⁵ Akioro, murhambo wa bene Amoni boshi, anacimubwîra, erhi: «Nnâhamwîrhu ayumve akanwa k'omurhumisi wâge. Nanakumanyîsa eby'okunali byoshi kuli olwo lubaga luyûbaka kula ntongo enali hôfi n'ecirâlo câwe, na ntà bunywesi bwarhenga omu kanwa ka mwambali wâwe.

⁶ “Olwo lubaga luli lw'oku bûko bw'Abanya-Kaldeya”.

⁷ “Bayûbakaga mîra e Mezopotamiya, ci barhayêmêraga okukolera abazimu b'ababusi bâbo b'eyo Kaldeya”.

⁸ “Barhenga omu njira y'ababusi bâbo bakaz'iharâmya Nyamuzinda w'e mpingu, Nyamuzinda banamanyaga bwinjà bwinjà oku ho anabâ. Erhi bakagwa n'ababusi bâbo,

babahêka kuli n'abazimu bâbo, bayâka aho bâbâga, bajiyûbaka handi omu Mezopotamiya nsiku ndi".

⁹ "Oyo Nyamuzinda waho anacibabwîra mpu barhenge omu cihugo câbo, bagend'iyûbaka omu cihugo ca Kanâni; banacigend'iyûbaka eyo munda, n'erhi bayihika, bagala omu masholo, omu nsaranga n'omu masô g'ebintu mwandu".

¹⁰ "Banacibungulukira omu cihugo c'e Mîsiri erhi ishali likali lyamâzûka omu Kanâni, banayûbaka eyo munda amango banacikazâg'ibonayo ebiryo byoshi; eyôla munda banaciluga bwenêne, ntâye wankacihashire okuganja ngasi bûko bwâbo".

¹¹ "Mwâmi w'e Mîsiri anacibashomba, abarhindibuza n'omukolo gw'okujira amatofali, babajira kuligo bahinduka bajâ".

¹² "Banacilakira Nyamuzinda wâbo, naye alibuza abanya-Mîsiri n'ebibande birhayishigi bafumu".

¹³ "Abanya-Mîsiri banabalibirhakwo emwâbo":

¹⁴ "Nyamuzinda ayûmya enyanja Ndukula erhi bo bârhuma, abageza omu njira y'e Sînayi, n'omu Kadesi-Barneya; anacikungusha abantu bayûbaka omu ntondo boshi".

¹⁵ "Bayûbaka omu cihugo c'Abanya-Amori; bahungumulamwo Abaheshiboniti erhi misî yâbo erhuma. Erhi babâ bamâyîkira Yordani, banayûbaka entondo yoshi,"

¹⁶ "balibirhakwo Abanya-Kanâni, Abaferezeni, Abayebuseni, Abanya-Sikemi, Abanya-Girgashi, babêra omwo cihugo nsiku nyinji".

¹⁷ "Amango goshi barhanajira kubî embere

z'oyo Nyamuzinda, anabagwâse oku iragi lyâbo, bulya ye nabo bagaya obulyâlya”.

18 “Ci erhi banarhengaga omu njira abalangûlaga banagukumuke n’okulwa kwa ngasi lubero, bahêkwe bujâ omu by’ihanga, aka-Nyamuzinda wâbo koshi bakajire bwâmwa n’ebishagala byâbo binyagwe n’abashombanyi bâbo”».

19 «Buno, ebwa kubâ bashubir’igomera Nyamuzinda wâbo, barhenzirage emunda bajaga babashandâliza, bashubir’iyûbaka omu Yeruzalemu, banahira mwo oluhêrero lwâbo. Banacishub’iyûbaka omu ntongo yali ekola ebâ irungu.

20 “Na buno Yâgirwa Muhanyi, akabâ olwo lubaga lwajizire amabî, bagayisa oyo Nyamuzinda wâbo, rhulole erhi muli bo munali eco cankarhuma bahimwa, kandi rhwanasôkera emwâbo, rhwanabahima”.

21 “Ci akabâ ntâ bubî balimwo, Nnawîrhu kwanabâ kwinjâ aharhalukire, bulya oyo Nyamuzinda wâbo anahash’ibalwîra, kandi obone rhwamarhenzayo okwarhubonêsa nshonyi omu igulu lyoshi”».

22 Erhi Akioro ayûs’ishambâla ebyo binwa, omwîdudumo gwazûka omu ngabo yali ezungulusire enyumpa n’abâlimwo. Abarhambo ba Holoferno, kuguma n’abantu bayûbakaga oku burhambi bw’enyanya na bene Mowabu baderhampu bamuyîrhe.

23 N’ecarhuma bulya rhurharhinyiri abo bene Israheli. Luli lubaga lurhajira buhashe na misî mici y’okulwa kuzibu.

²⁴ Co carhuma rhwono rhwasôka, wabona oku balibwa na engabo yâwe yâgirwa Holoferno.

6

Oburhè bwa Holoferno

¹ Erhi olubî luhwa muli balya bantu bâli bazon-golosire endêko, Holoferno, omurhambo mukulu w'engabo y'abalwî b'Asûru, anacibwîra Akioro na ngasi bandi bene Mowabu embere za olubaga lw'ahandi erhi:

² «Oli muntu mucu wâni Akioro na bala balimya bene Efrayimu, obu okola wajira obulêbi kuli rhwe, onakola warhubwîra buno mpu rhurhag'îlwîsa bene Israheli ebwa kubà Nyamuzinda wâbo anakabalwîra! Ndi Nyamuzinda kuleka Nabukondonozi? Yênene arhuma engabo yâge, anabaheze hano igulu, n'oyo Nyamuzinda wâbo arhabayôkole.

³ Ci rhwono bambali ba Nabukondonozi wabona oku rhwabarhimbaguliza nka muntu muguma, barhankaderha mpu bacîshomya embere z'enfarasi zîrhu.

⁴ Rhwabayôkera eyo mwâbo, n'entondo zâbo zalaluka omukò gwâbo, orhubanda rhwâbo rhuyunjule mifû. Barhabone misî y'okuhangaza embere zîrhu, ci kukwânîne boshi bafè, kwo adesire mwâmi Nabukondonozi orhegeka igulu lyoshi.

⁵ Bulya adesire, n'ebinwa byâge birhagaluka kône. Kuli we wâni Akioro mulimya wa bene Amoni we, odesire ebîra binwa, ahâla onajirire okubî, orhakacilola oku busû bwâni, kurhenga

ene, kuhika ncîhôle kuli balya barhengaga e Mîsiri.

⁶ Okubundi obwo, ecûma c'engabo yâni n'omurhwe gwa bambali bâni cakurhulungula enkanga na hano nshubûka, bakuhimbagulize, ofè.

⁷ Bambali bâni bakola bakuheka omwo ntondo, baj'ikuhira omu cishagala cigwêrhe akafomeko.

⁸ Na hano ofâ, wânafâ haguma nabo.

⁹ Na kulya kubà olangâlîre oku barhagwârhe, omanye obusù bwâwe burhacizinzibalaga. Nadesire, na ntâko kurhabè omu binwa byâni.»

¹⁰ Holoferno anacirhegeka abambali bali omu nyumpa mpu bagwârhe Akioro, bamuheke e Betuli, bamuhane emwa bene Israheli.

¹¹ Balya barhumisi banacimugwârha, bamurhenza omu cihando, bamuhêka omu kabanda, banacirhenga omwo kabanda, basôkera oku ntondo bahika aha maliba gali hôfi na Betuli.

¹² Abantu b'omwo lugo erhi bababona, banacirhôla emirasano yâbo, banacishagamuka omu lugo, bajà oku irhwêrhwè ly'entondo. Abalwa n'amabuye babacîka okusôka omu kubabanda amabuye.

¹³ Banacizonga omu marhambi g'entondo, baziriringa Akioro, bamukwêba halya erya ntondo erhondêrera, banacishubira emunda nawâbo ali.

¹⁴ Oku babunguluka oku ntondo, bene Israheli banarhinda ahâli; bamushwêkûla, bamuhêka e Betuli, baj'imuyêreka abakulu b'ecishagala.

¹⁵ Mw'ago mango, abo bakulu bali: Uziyahu, mwene Mika, w'omu bûko bwa Simoni, Shabrisi,

mugala wa Gotonieli na Sharmisi mugala wa Melkieli.

¹⁶ Banacishûbûza abashamuka b'oku lugo loshi, n'abâna n'abakazi boshi balundûkira bw'eyo endêko. Banaciyisha badwîrhe Akioro omu karhî k'olwo lubaga loshi, na Uziyahu anacimudôsa kurhi byabîre koshi,

¹⁷ Anacibashuza, abashambalira n'olwo lw'endêko ya Holoferno, ebinwa ananaderhaga omu karhî k'abarhambo b'Asuru na ngasi bindi analogosire kuli bene Israheli byoshi.

¹⁸ Olubaga lwafukamiriza, lwaharâmya Nnâmahanga, lwayâma, mpu:

¹⁹ «Nnâhamwîrhu, Nyamuzinda w'empingu, olole obwo bucîbone bwâbo, obwonjo bw'okunenaguzibwa kw'olubaga lwâwe bukugwârhe, olole Yâgirwa muli luno lusiku obusû bw'abâ wagishaga!»

²⁰ Barhûliriza Akioro banacimukuza bwenêne.

²¹ Erhi barhenga omw'ihano, Uziyahu amuhêka emwâge, n'abashamuka abahà oku mamvu. Banacirhondêra bashenga oburhabâle emwa Nyamuzinda w'Israheli muli obwo budufu boshi.

II. Ekurhêrwa kwa Betuli

7

Okurhêrwa kwa Israheli

¹ Erhi buca Holoferno arhegeka engabo yâge, emirhwe yâge yoshi, na balya bâyîshaga okubarhabâla mpu bagandûle bahêke ecirâlo e Betuli, bagwârhe obuhumana bw'entondo, banalwîse bene Israheli.

² Olwo lusiku abasirika bâbo boshi bagandûla; emisî yâbo omu kuganja abalume b'amatabâro bali bihumbi igana na makumi gali ndarhu ga bantu bagenda n'amagulu, bihumbi ikumi na bibirhi bya bantu bagenda n'enfarasi, buzira kuganja ab'emikolo n'abandi bayishaga babalusize: gwâli mwandu gurhankaganjwa.

³ Banacitwa olugerêro omu kabanda hôfi na Betuli aha iriba. Banacihanda omu murhambirhambi kuhika e Belbayim na Dotayimi, kandi kurhenga e Betuli kuhika e Shiyamoni ah'ishiriza Iya Esdreloni.

⁴ Bene Israheli erhi babona erya nkûmo y'abantu, bayô boha, ngasi muguma akabwîra owâbo erhi: «Lêro abâla boshi bamalîra igulu. Ntâ ntondo ejîre enyanya, nîsi erhi kafômeko, erhi hirhondo hyankalembere obuzirho bwâbo».

⁵ Erhi babà bamârhôla ngasi muguma eby'okulwa, n'erhi babà bamâyâsa orhumole oku minâra y'okulanga, bageza obwo budufu boshi babalinzire.

⁶ Oku lusiku Iwa kabirhi, Holoferno ayisha adwîrhe balya basirika bâge bagenda n'enfarasi boshi; abageza olunda bene Israheli bali, omu Betuli, alâba emihango y'ebishagala byâbo byoshi.

⁷ Arhangula amaliba gâbo goshi, aganyaga, anahiraho abalanzi; yêne ashubira emunda engabo yâge yali.

⁸ Na, erhi bamujaho, bene Ezau boshi, abarhambo ba bene Mowabu boshi, abarhambo b'oku lunda lw'enyanya, bamubwîra, mpu:

⁹ «Nnawîrhu ayumve bwinjâ akâla kanwa Iyo engabo yâwe elek'itumirhwa.

¹⁰ “Bulya olu lubaga lwa bene Israheli emisî yâbo bayihira arhalî omu kulwa amatumu ci omu bulîrî bw’ezi ntondo bayûbakamwo. Kurhali kulembu okusôka ezi ntondo bayûbakamwo”».

¹¹ «Yâgirwa orhaderhaga mpu okerêse abantu okala wabalwîsa na ntyo harhahirime ciru n’omuntu muguma omu mirhwe yâwe.

¹² “Obêre oku lugerêro lwâwe, olange kwo abantu b’emisî yâwe, n’abarhumisi bâwe bagend’ilanga amaliba garhenga omu marhambi g’entondo”.

¹³ “Bulya ahôla ho abantu b’e Betuli boshi bayish’ikadôma: enyôrha yabasêza okuhâna olugo lwâbo. Kuli rhwe rhwenene, rhukola rhwasôkera oku marhwêrhwè g’entondo ziri hôfi, rhugend’itwayo amacûmbi g’okubalanga lyo balek’ijira owarhenga omu lugo”.

¹⁴ “Ishali lyabahungumuliramwo na bakâbo n’abâna bâbo embere engôrho ebahôlereze; balambûkira omu njira z’aha bayûbaka”.

¹⁵ “Kandi wênene wanayishig’ibahemba kulya kugalugalu banakwânîne, bulya barhalonzagya okuyîsh’ishiga n’omurhûla emunda oli.”»

¹⁶ Ebyo binwa byasîmîsa bwenêne Holoferno n’engabo yâge; anacirhegeka mpu bajire okwo banadesire.

¹⁷ Cikembe ciguma ca bene Amoni cagenda na bene Asûru bihumbi birhanu, bahanda omu kafômeko k’entondo, banyaga enyîshi n’amaliba ga bene Israheli.

¹⁸ Nabo bene Ezau na bene Amoni basôka e ntondo bagend’itwa icumbi oku ntondo ya Dotayimi, banacirhuma abantu bâbo olundi lunda

lw'ishiriza lya Egrebeli hôfi na Kusi, cishagala cibà hôfi n'omugezi gwa Mokimuri. Abasigalaga omu ngabo ya Asûru bahanda omu kabanda, bakabumba bantu. Amahêma gâbo n'ebirugu byâbo byajira olugerêro lw'orhuyumpa rhunji rhunji, nabo bône bâli ngabo nyinji bwenêne.

¹⁹ Bene Israheli balakira Nnâmahanga Nya-muzinda wâbo, erhi boshi bamârhemuka, bulya bamâgorhwa n'abashombanyi bâbo, na ntâko bankacihashire okubafumamwo.

²⁰ N'eyo ngabo ya bene Asûru yanacibazunguluka ntyo nsiku makumi asharhu: abalambagira n'amagulu kône, abagenda omu ngâlè n'abagenda n'enfarasi. Abantu b'e Betuli banacibona omuhako gwâbo gw'amîshi gukola buhwa.

²¹ Emîna yagana, barhanacihashaga okunywa mpu batwe enyôrha, bulya bal'ikola bakagera amîshi babahà ga okunywa.

²² Abâna bâbo balikola ba ntà magala, abâna bâbo barhôrô na bakâbo balembaguka n'enyôrha, bakahirima omu njira n'omu muhango, bulya ntà misî bacigwêrhe.

²³ Okubundi obwo, olubaga loshi lwanaciyisha, lwazunguluka Uziyahu n'abarhambo b'olwo lugo, abâna bagerêrêre, abakazi barhò, banaciyâma n'izù linene, banaciderha, banabwîra abashamuka, mpu:

²⁴ Nnâmahanga yênene atwâge olubanja ekarhî kîrhu na ninyu kuli oku mwarhujirêre ebwa kubà murhabwîraga bene Asûru ebinwa by'omurhûla.

²⁵ Rhwono buno rhurhacigwêrhi burhabâle, Nyamuzinda arhuhânyire omu maboko gâbo, erhi

aleka rhufè n'enyôrha nnene, rhunagukumukire ntyo embere zâbo.

²⁶ Mukanyagye mubahamagale buno, olugo muluhâne mpira emw'eyi ngabo ya Holoferno n'emirhwe yâge yoshi.

²⁷ Kwanabà kukulu barhunyagûze, barhuhêke bujâ, rhunagend'ilama ahâli h'okubona n'amasù gîrhu abâna bîrhu bafâ, bakirhwe bafè n'abâna kuguma.

²⁸ Abahamirizi bîrhu yo mpingu n'igulu, Nyamuzinda wîrhu, Nnâmahanga wa balarha, ye waruhana erhi byâha bîrhu birhuma n'ebyâha bya balarha lyo alek'ijira kwa bene oku ene la.

²⁹ Boshi caligumiza banayâma, balaka bwenêne emunda Nyakasane Nyamuzinda ali n'izù linene.

³⁰ Uziyahu anacibabwîra, erhi mubè n'obulangâlire bône, mulinde zindi nsiku irhanu: mw'ago mango, Nnâmahanga Nyamuzinda wîrhu arhuyêrekeza obwonjo bwâge, bulya arharhulekerere kuhika ebuzinda.

³¹ Ezo nsiku zikagera n'oburhabâle burhacirhuyîshira, nanajira nk'oku munadesire.

³² Asengaruka olubaga, alushubiza oku cihando, balanga enkûta, eminâra y'olugo lwâbo, abakazi n'abâna babashubiza omu nyumpa. Boshi bâli bamâtwika enjinga omu lugo.

III. Yuditi

8

Emyanzi ya Yuditi

¹ Muli ezo nsiku ogwo mwanzi gwanacihika kuli Yuditi mwâli wa Merari, mwene Nkâfu,

mwene Uziyahu mugala wa Yozefu mwene Uzieli, mugala wa Elkia, mugala w'Ananiya mwene Gedeoni, mwene Rafeni, mwene Ashitobu mwene Eliasi mugala wa Helkiya mugala wa Eliabu mwene Natanaeli, mwene Salamieli, mwene Sarasadi, mwene Israheli.

² Îba Menashè, w'omu bûko bwâge na w'omu mulala gwâge, afaga gala mango barhema engano.

³ Bulya erhi adwîrhe akolêsa abakazâg'ishwêka emifumba y'engano, omw'ishwa, izûba likali lya-mukomanga irhwe, ahirima oku ncingo yâge, afîra aha Betuliya cishagala câge; banacimubisha haguma n'ababusi bâge omu ishwa lyâli ekarhî ka Dotayimi na Balamoni.

⁴ Yuditi ali amayôrha mukana omu mwâge myâka ini na myêzi ini.

⁵ Arhangira ihêma oku nyanya ly'enyumpa yâge, anaciyambala piri n'eyindi mishangi y'obukana.

⁶ Akazâg'icîshalisa ngasi mango kuleka omu malâlîro ga Sabato, olwa Sabato n'oku malâlîro gw'omwêzi muhyâhya, olw'omwêzi muhyâhya, oku nsiku nkulu n'amango bene Israheli bakazâg'icîsîmîsamwo.

⁷ Ali agwêrhe omuhanda guruhali munyi, naye yêne ali w'iranga linjà bwenêne. Îba Menashè ali amusigire amasholo, ensaranga, abambali, abambalikazi, enkâfu n'amashwa; naye anabilanga bwinjà.

⁸ Ntâye wankadesire mpu amushobeka kanwa kalebe, bulya arhînyaga Nnâmahanga bwenêne.

Yuditi n'abagula

⁹ Anacimanya ebijâci olubaga lwabwîraga omukulu w'ecishagala, obubule bw'amîshi bwamalonz'ibayîrha. Yuditi anacimanya kuguma ebinwa Uziyahu anababwîraga byoshi na kurhi abahigizagya oku ahâna olugo emw'Abanyasiriya enyuma lya nsiku irhanu.

¹⁰ Anacirhuma omwambalikazi wakazâg'ilanga ebirugu byâge byoshi, mpu bagend'ihamagala Shabrini na Sharmisi, bashamuka b'e Cishagala.

¹¹ Banacijà aha mwâge, naye anacibabwîra, erhi: «Nyumvi nâni bakulu b'ecishagala ca Betuli. Bulya karhashingânîni akanwa mwaderhaga embere z'olubaga mwa zino nsiku. Mwahânyire eciragâne, mwanajira Nyamuzinda muhamîrizi waco ekarhî kinyu, mwanahizire oku mwahâna ecishagala emw'abashombanyi akabà Nyamuzinda arhamurhumiri oburhabâle muli ezi nsiku.

¹² “Mw'oyo muligi bantu baci buno, mwe mwacîshomagya okurhangula Nyamuzinda muli ezi nsiku z'ene, muyimangîre Nyamuzinda ekarhî k'abantu”.

¹³ “Mwamâhiraga Nyamuzinda-ogala-byoshi omu marhangulo, ntâco mweki mwanaciyumve”.

¹⁴ “Erhi aha murhayishi eciri ebulîrî bw'omurhima gw'omuntu murhanayumva bwinjà entanya z'omu bukengêre bwâge, kurhigi mwankamanyirira Nyamuzinda walemaga byoshi, mumanye omuhigo gwâge n'entanya zâge. Nanga, bene wîrhu, arhali ntyo,

ciru n'ehitya, murhakunizagya Nnâmahanga Nyamuzinda wîrhu”.

15 “Akabà arhalonzizi okurhurhabâla muli ezo nsiku irhanu, acigwêrhe obuhashe bw'okurhulanga omu zindi nsiku asîmire, okurhumalîra embere z'abashombanyi bîrhu”.

16 “Mw'oyo mumanye murhahânaga eciragâne c'okusêza obulonza bwa Nyakasane Nyamuzinda wîrhu, bulya Nyamuzinda arhali nk'omuntu, yeki bakayêmêza akantu omu kumusêza, nîsi erhi mwene omuntu, oyu bankarhûliriza n'eby'empongano”.

17 “Co cirhumire omu kulinda obuyôkozi bwankarhenga emwâge yêne, rhumuhûne arhurhabâle, anayumvîrhize omusengero gwîrhu nk'oku yênene anasîmire”.

18 “Bulya kurhasâg'iyumvîkana omu mpiriri z'iburha lîrhu buno, ciru na buno ntà bûko, ntà mulala, ntà cihugo, ntà cishagala cidwîrhe caharâmya abazimu bajiragwa n'amaboko g'omuntu nk'oku byâbâga omu nsiku za mîra”.

19 “Okwôla kwo kwakazâg'irhuma ababusi bîrhu balekêrerwa bafè n'engôrho, banyagwe banamalirwe n'abashombanyi”.

20 “Ci konene rhwono rhurhasâg'imanya wundi Nyamuzinda orhali ye yêne; co carhuma rhu-langâlire oku arharhushombe rhwono, nîsi erhi obûko bwîrhu”.

21 “Bulya kandi okuhirima kwîrhu kwo na kuhirima kwa Yudeya yêshi, oluhêrero lwîrhu lwanasherêzibwa na ntyo Nyamuzinda anacihôla kuli okwo omu mukò gwa ngasi muguma muli rhwe”.

22 “Okuyîrhwa kwa bene wîrhu, okunyagwa kwa ecihugo, okusherêzibwa kwa akashambala kîrhu, ebyo byoshi Nyamuzinda arhubarhuze byo oku irhwe lîrhu, ciru n’omu mashanja, elya munda rhwankanahêkwa bujà, kandi rhwanabà lwîganyo lubî na masheka g’abarhuhimaga”.

23 “Bulya obujà bwîrhu burhahinduke iragi, ci Nyamuzinda Nnâmahanga ajira bubè buhanya bwîrhu”.

24 “Buno, bene wîrhu, rhuyêrekage abandi bene wîrhu oku obuzîne bwâbo rhwe buyegemîre, oku okulangwa kw’oluhêrero lwîrhu, okw’aka-Nyamuzinda n’okw’oluhêrero rhwe okwo koshi kushegemire”.

25 “Kulusha aho rhukuze Nyakasane Nyamuzinda wîrhu orhuhizire muli gala marhangulo nka kulya anakazâg’ijirira balarha”.

26 “Kengêri amarhangulo Nyamuzinda ajiriraga Abrahamu, amarhangulo ajiriraga Izaki n’okwayishiraga Yakôbo koshi omu Mezopotamiya amango akazâg’iyabula amasò g’ebintu bya Labani, nalume wâge”.

27 “Bulya rhwono arharhujiriraga nka balya arhangulaga n’omuliro erhi bajira omurhima mwinjà, rhwono arhali kurhuhana arhuhanyire, ci kubà kuhanûla kurhuma Nyamuzinda ashûrha abamuyegera.”»

28 Uziyahu anacimubwîra, erhi: «Ebi onadesire byoshi, obidesire n’omurhima gw’okunali na ntâye wankaganya ebinwa byâwe.

29 “Bulya arhali oku lusiku lw’ene lyo obulenga bwâwe omu binwa bubonekîne, ci kurhenga emurhondêro gw’ensiku zâwe, olubaga

loshi lwanabwîne obukengêre bwâwe, bulya enkengêro z'omurhima gwâwe zibà nyinjà bwenêne”.

³⁰ “Ci kwône abantu baligwêrhwe bwenêne n’enyôrha! Barhusêza okubajirira ebi rhwabala-ganyagya n’okujira endahiro kuli byo”.

³¹ “Na bunôla orhusengererage bulya ôbà mukazi wa kushenga, na ntyo Nnâmahanga anarhurhumira enkuba yayunjuza emîna rhu-bikiramwo amîshi, na ntyo rhurhacifê”.

³² Yuditi anacibabwîra, erhi: «Muyumve, najira ecijiro cakakengêrwa n’obûko kujà oku bundi bûko, omu bâna b’ishanja lîrhu.

³³ “Mugend’iyimanga aha muhango muli obûla budufu bw’ene; nayîsh’ihuluka nie na mwambalikazi wâni. Na buzinda bwa zirya nsiku mwahigaga mpu zo mwahânamwo ecihugo cîrhu emwa abashombanyi, Nyamuzinda acîyêrekana emwa Israheli n’okuboko kwâni”.

³⁴ “Ci konene mw’oyo murhaderhaga mpu mwalonza okumanya ebijiro byâni, bulya ntababwîra cici embere nkole oku nalonz’ijira”.

³⁵ Uziyahu n’abarhambo banacimubwîra, mpu: «Gendaga n’omurhûla; Nyakasane Nyamuzinda akushôkolere omu kuhana abashombanyi bîrhu.»

³⁶ Erhi barhenga mulya nyumpa, banacijà emwa bâbwè.

9

Omusengero gwa Yuditi

¹ Yuditi anacifukama, abulagira oluvù okw’irhwe lyâge, abungûla sunzu wâge akazâg’iyambala mw’ago mango erhi badwîrhe

batumbûkiza omu nyumpa ya Nyamuzinda enshangi y'ebijingo. Anaciyâkûza erhi:

- 2 Nyakasane Nyamuzinda wa larha Simoni, we wahiraga omu maboko gâge engôrho y'okuhana balya bâhamiraga oku mabêre g'omubikira mpu bamushereze, balya babwîkûlaga ecibero câge mpu bamubonese nshonyi, balya bahemulaga enda yâge. Bulya wali odesire erhi okwo kurhakabà kwagal'inabà.
- 3 Co carhumaga abarhambo bâbo oleka banigûzibwe; kandi wanaleka mpu erya ncingo yâbo yabonaga enshonyi erhi kulya kuhabuka kwâbo kurhuma, mpu yoshi emirîrwe n'omukò. Wahimbaguliza abajà kuguma n'abakulu, n'abakulu kuguma n'abashizi bâbo.
- 4 Waleka mpu abakazi bâbo banyagwe, mpu abânanyere bâbo bahêkwe bujà, n'ebi babanyagaga wabihà balya bâna osîma mpu babigabane, bo balya bayumvagya omutula gw'obumvu, bo balya bagayaguzagya bwenêne okuhemulwa kw'omukò gwâbo, banakuhamagala mpu obarhabâle. Yâgirwa Nyamuzinda wâni, ontabâle nâni nie mukana.
- 5 Wêne walemaga ebintu byagezire, ebiri buno n'ebyacyiîsha, we walemaga amango ga buno, amango gacyiîsha n'ebi warhanyize binabè.
- 6 Ebintu wamalalira binayishe biderhe, mpu: «Rhwno orhulolage!» Bulya amâjira gâwe

goshi gabà marheganye n'oku orhegeka
erhi mîra wanakugererezagya.

7 Obonage kurhi Abanyasîriya balimbira obunji
bw'engabo yâbo, badwîrhe bacîkungira
enfarasi, n'abazigendakwo bacîkubagire
abasirika bâbo bagenda n'amagulu,
balangâlire amatumu, empenzi, emiherho
na engondôzo zâbo; barhamanyiri oku
Nnâmahanga otulutumbya entambala.

8 Nyakasane lyo izîno lyâwe, orhibule emisî
yâbo n'obuhashe bwâwe, ohenangule
emisî yâbo n'oburhè bwâwe. Bulya
balalîre okusherêza oluhêrero lwâwe
lw'ecirhînyiro mulyâla Izîno ly'irenge
lyâwe lirhamûkira, banahizire okuhongola
amahembe g'oluhêrero.

9 Sinza obucibonyi bwâbo; orhibulire oburhè
bwâwe oku marhwe gâbo, ohire omu kuboko
kwâni niono mukana emisî ndangâlire.

10 Na ebinwa byâni by'obunywesi, ohirimye
omurhumisi n'omukulikire, omukulu
ahirime n'omushizi wâge. Orhibule
okwo kucîhêka enyanya kwâbo n'amaboko
g'omukazi.

11 Bulya emisî yâwe erhabonekera omu bintu
mwandu, na okuhumbârha byoshi
kurhabonekana omu bantu bazibu. Ci we
Nyamuzinda w'abîrhôhye, we burhabâle
bw'abafunyazîbwe, we mufungizi
w'abazamba, we mulanzi w'abalekêrîwe,
we còkola c'abarhacigwêrhi bulangâlire.

12 Nêci! nêci! Waliha Nyamuzinda
wa bashakulûza, Nyamuzinda

w'akashambala ka bene Israheli, we mwâmi w'empingu n'igulu, we Lulema w'amîshi, mwâmi w'ebiremwa byoshi, oyumvîrhize Waliha omusengero gwâni.

13 Mpà nâni ebinwa by'okushishashisha, lyo ndemaza n'okuhirimya balya bali n'emihigo migalugalu oku ndagâno yâwe, oku nyumpa yâwe ntagatîfu, oku ntongo ya Siyoni, n'abahigire enyumpa abâna bâwe bajira.

14 Ohè olubaga lwâwe loshi ngasi bûko obukengêre bw'okumanya oku wênene we Nyamuzinda, Nyamuzinda nn'emisî yoshi n'oku ntà wundi mufungizi w'obûko bw'Israheli kulusha We.

IV Yuditi na Holiferno

10

Yuditi aj'emwa Holoferno

¹ Ntyo kwo Yuditi alakire Nyamuzinda w'Israheli. Erhi abà amâyûsa omusengero gwâge,

² anaciyinamuka halya ali afukamire, aham-agala omwambalikazi, anacibungulukira omu nyumpa yâge akazâg'ibêra amango g'olukulu lwa Sabato n'agandi mango ga ensiku nkulu.

³ Ahogola olya sunzu ali ayambîrhe, ahogola n'emyambalo yâge y'obukana yoshi, acîshuka omubiri goshi, agushîga n'amavurha g'omugavu mwinjà, ashokôza emviri zâge bwinjà, ahira ecimanè cinjà omw'irhwe, ayambala emyambalo

yâge y'obulimbi, eryâla akazâg'iyambala amango ibà Menashè acihabâga.

⁴ Ahira ebirato emagulu, amagerha minjà gajà omw'igosi, ayambala engolo emaboko, empeta omu minwe, ebisikiyo oku marhwiri. Ngasi hirya omukazi akanacilimbisamwo hyoshi ahiyambala mpu lyo ahabula amasù g'abalume bankamulo-lakwo.

⁵ Omwambalikazi amuhêsa ehicupa h'idivayi, ehibindi hy'orhuvurha, abumba ehishoho hy'enshâno y'omugati, amalehe gayumire n'omugati gurhalimwo mvanganye nci; abohera ebyo byoshi haguma, anamuhêsabyo.

⁶ Banacilîkûla, bajà ebwa muhango gw'ecishagala ca Betuli. Banacishimâna yo abalanzi balimwo Uziyahu n'abashamuka b'ecishagala: Shabrini na Karnisi.

⁷ Erhi babona Yuditi anahindusire obusù, n'emyambalo yâge yahindusire, banacirhangâla bwenêne n'obwinjà bwâge, banacimubwîra, mpu:

⁸ «Nyamuzinda w'ababusi bîrhu, akubumbe mugisho gwa okuhash'ijira ebi olalîre okw'irenge ly'Israheli n'obukuze bwa Yeruzalemu».

⁹ Yuditi anaciharâmya Nyamuzinda, ababwîra, erhi: «Murhegeke banyigulire olumvi lw'ecishagala, kandi nanagend'iyûkiriza gulya muhigo rhwanashambalagakwo». Banacirhegeka abalanzi b'emisole mpu bamuyigulire nk'oku anahûnaga.

¹⁰ Bayêmêra na Yuditi anacihuluka, ye n'omwambalikazi, n'abantu b'olwo lugo

banacimukulikiza amasù kuhika ayandagala oku ntondo, kuhika omu kabanda.

¹¹ Banacirhôla enjira yoshi omu kabanda. Balanzi baguma b'Abanyasiriya bayisha emunda ali ho n'aho.

¹² Banacigwârha Yuditi, banacimudôsa, mpu: «Oli wa lubaga luhi? Oli wa ngahi na lunda luhi wajâ?» Anacishuza, erhi: «Ndi mwâli w'Abayahudi, narhenga emwâbo, nayisha nayâka, bulya bayish'ihanwa emwinyu boshi bamalirwe.

¹³ Niono najâ emunda Holoferno ali, ye murhambo w'engabo yinyu, nti ngend'imubwîra eby'okunali, namuyêreka enjira ankageramwo lyo arhôla entondo yoshi n'omu bantu bâge ntyo barahalêmwo ciru n'omuguma».

¹⁴ Erhi abo bantu bayumva ebinwa byâge, n'erhi balola obusù bwâge, embere zâbo ali wa kurhangâza n'obwinjâ bwâge.

¹⁵ Banacimubwîra mpu: «Wamafumya obuzîne bwâwe ene ocirhangira okuyisha emunda nnâhamwîrhu ali. Na buno kanyagya, oje ebw'ihêma lyâge, baguma muli rhwe bakulusâyo, banakuhise omu maboko gâge.

¹⁶ «Hano onahika embere zâge, omanyè wankajâ entemu oku murhima, ci onamubwîre emyanzi yâwe nk'okwo onadesire. Kandi anakujirira bwinjâ».

¹⁷ Banacîshoga balume igana, banacimulusa ye n'omwambalikazi, banacibahisa ah'ihêma lya Holoferno.

¹⁸ Abâli omu cirâlo boshi banashagamukira emunda ali, bulya omwanzi gw'oku anajagamwo

gwamâhika omu ngasi ihêma. Abakazâg'iyîsha banamugorha boshi, n'obwo ayîmanzire aha ihêma lya Holoferno.

¹⁹ Bakâzânwa n'obwinjà bwâge, n'okusômerwa na bene Israheli, mpu: «Ndi wankagaya olubaga lugwêrhe abakazi bangan'aha? Kurhankabà kwinjà okubalekamwo ciru n'omulume muguma, bulya abankasigala banahirimya igulu lyoshi».

²⁰ Abîra ba Holoferno bàbâga omu nyumpa naye, n'abarhumisi bâge bânacihuluka, banacimuhêka omw'ihêma.

²¹ Holoferno ago mango erhi adwîrhe ahumûkira oku ncingo, idako ly'ebiyonga bigwêrhe obushengerere bw'amasholo, enjwijwi n'ezindi njuma z'engulo ndârhi.

²² Banacimubwîra olwa Nyamukazi, naye anacijà olunda lw'embere omw'ihêma, n'amatara g'ebyûma gayîsha gamoleka.

²³ Erhi Yuditi ajà emunda ali ye na abàli bamukulikîre, banacirhangâla boshi n'obwinjà bw'obusù bwâge. Nyamukazi anacifukamiriza, aharâmya. Abaganda banamuyîmusa.

11

Yuditi aha mwa Holoferno

¹ Holoferno anacimubwîra: «erhi ohire omurhima omu nda, wâni mukazi. Ntajirira ndi kubî nka anacîshozire okukolera Nabukondono zori mwâmi w'igulu lyoshi.

² N'oku biyêrekîre olubaga lwâwe luyûbaka omu ntondo, nka lurhangayaguzagya, ciru

ntankalengezize itumu lyâni kuli bo. Ci bônene bacîdwîrhîre okwo.

³ Ci mbwîraga buno carhumire obayâka oyisha oyâkîre eno munda. Bulya mbwîne oku kucîcungula kukudwîrhe.

⁴ Olangâlîre, walama muli obu budufu bw'ene n'omu zindi nsiku zayisha. Bulya ntâye wakuhumakwo, ci bakujirira bwinjà nk'oku banajirira abarhumisi ba nnawîrhu Nabukondonozori.»

⁵ Yuditi anacimubwîra, erhi: «Yâgirwa, oyankirire ebinwa bya mwambalikazi wâwe, oyêmêre omujâ-kazi wâwe abumbulire akanwa embere zâwe, ntanaderhe ebinwa by'obubêshi embere za Nnawîrhu.

⁶ “N'erhi wankayumva ebinwa by'omujâ-kazi wâwe, Nyamuzinda akola bwinjà haguma nâwe, na Nnâhamwîrhu arhankabona ahimwa ciru n'eriguma omu buzîne bwâge omu mirimo yâge yoshi”.

⁷ “Nêci alame Nabukondonozori, mwâmi w'igulu lyoshi, gulame omurhwe gwâwe, ye wakurhumaga mpu oyinamule ebizîne byoshi, bulya arhali bantu bône bamukolera erhi we orhuma, ci n'ensimba z'omu lubala, ebintu n'orhunyunyi rhw'omu malunga, bilamira oku misî ya Nabukondonozori n'enyumpa yâge yoshi”.

⁸ “Rhwamanyire oburhondekezi bwâwe, n'obulenga bw'omurhima gwâwe, banamanyisize igulu lyoshi oku wêne mwinjà omu bwâmi boshi, muntu wa buzibu omu kubà n'obukengêre bunene, na muntu wakurhangâza omu biyêrekîre okulwa”.

9 “N’oku binwa Akioro aderheraga omu ndêko yâwe rhwabimanyire, bulya abantu b’e Betuli bamucizize, anababwîzire ebi akubwîraga byoshi”.

10 “Ci, yâgirwa Nnâhamwîrhu, orhagayaguzagya ebinwa byâge, ci obilange omu murhima gwâwe, bulya biri by’okunali, ebi anakubwîzire byoshi. Bulya olubaga lwîrhu lurhahanwa n’engôrho erhajira buhashe buci kuli lwo nka lurhagomiri Nnâmahanga”.

11 “Na buno, lyo Nnâhamwîrhu arhag’ihimwa, olufù lwabashangula amarhwe. Bulya ecâha cabagazire; eci câha cirhuma bazusa obukunizi bwa Nyamuzinda wâbo ngasi mango bali omu mabî”.

12 “Ebwa kubà barhacigwêrhi mîshi na biryo, barhôzire omuhigo gw’okuyanka ebirhungwa byâbo, ciru banagwêrhe enkengêro z’okulya ebi Nyamuzinda abahanzagya okulya”.

13 “Ebisârûlwa birhangiriza by’engano, entûlo y’idivayi, n’ey’amavurha, ebi bagishaga mpu bibîkirwe abadâhwa*, e Yeruzalemu, bakola embere za Nyamuzinda wîrhu, balalîre okubirya. N’obwo biri bintu ciru omuntu w’omu lubaga kône arhankahumakwo n’amaboko gâge”.

14 “Barhumire ciru n’entumwa e Yeruzalemu y’okugend’iderha oku abantu b’eyo munda bajizire ntyo lyo banayisha babagalulire obuhashe bwarhenga omu ihano likulu”.

15 “N’oku byayish’ibà, hano banamanya oku bayêmêrîrwe, bakanarhangira okukolêsa obwo buhashe, boshi banahanwe n’okugukumuka

* 11:13 11, 13 Abadâhwa bône bal’iyêmêrîrwe okulya ebi bågishaga (Rhulole omu Lev 22, 10).

olwo lusiku lônene”.

¹⁶ “Niono mwambalikazi wâwe, ebwa kubà mmanyire ebyo byoshi, co cirhumire nyisha ndibirhîre emunda oli ntenga emwâbo. Na Nyamuzinda anantumire mpu nyîsh'ijira hano mwâwe ebijiro byajugumya omw'igulu lyoshi ngasi boshi bankanabiyumva”.

¹⁷ “Bulya mwambalikazi wâwe ali mukazi okenga Nnâmahanga w'empingu mûshi na budufu. Na buno, nka nakahash'ibêra hôfi nâwe Yâgirwa, na ngasi budufu mwambalikazi wâwe anazûka ajè ebwa lubanda, agend'ishenga Nyamuzinda w'empingu, anayîsh'imbwîra amango bamâjira eco câha câbo”.

¹⁸ “Nanayîsh'ikubwîrakwo, na kandi ago mango wânagenda n'engabo yâwe na ntâye wankahash'ikuhagalika”.

¹⁹ “Nayîsh'ikugeza omu Yudeya moshi kuhika embere za Yeruzalemu; n'entebe yâwe nayidêkereza aha kâgarhî. Nâwe wanabahêka nka bibuzi birhagwêrhi mungere, ciru ntà kabwa kankaderha mpu kakumokera. Bulya okwo kwambwîzirwe omu bugeremwa bwâni, kwanamanyîsibwa mpu nyîsh'ikubwîrakwo.”»

²⁰ Ebyo binwa byasîmîsa bwenêne Holoferno n'abâli naye; barhangâla n'obukengêre bw'oyo mukazi, banakâderha, mpu:

²¹ «Kuhenga aha igulu limerera kuhika aha lihekera, kurhasâg'ibonekana mukazi wa bene oyu oku bwinjâ bw'iranga n'oku bukengêre bw'ebinwa byâge.

²² Holoferno anacimubwîra erhi: Nyamuzinda anajizire kwinjâ ene akulêrha embere z'olubaga

mpu lyo rhubona emisî omu maboko gîrhu na oku abarhugayaguzize babone obuhanya.

²³ Ci we oyinjihire okurhalusire n'ebinwa byâwe biri nka buci. Okajira nk'oku wanaderhaga, Nyamuzinda wâwe abà ye Nyamuzinda wâni; nâwe wabona ahantu wakabêra omu bwâmi bwa Nabukondonozi, n'izîno lyâwe lyamanyibwa omw'igulu lyoshi».

12

Erhi Yuditi àli omu logo lw'Abanya-Asûru

¹ Holoferno anacirhegeka mpu baheke Yuditi halya anabîkira ebirugu byâge binjinjà, anacirhegeka mpu bamuhê oku biryo byâge yênene, banamuhê kuli galya gâge ananywakwo yênene.

² Yuditi anashuza, erhi: «Ntalya kuli ebyo biryo lyo ndek'isârhaza abandî, ci konene ebiryo byâni byayishire binkulikîre».

³ Holoferno anacimushuza, erhi: «Hano ebiryo byâwe bihwa ngahi rhwashub'irhenza ebiryo bya bene ebyo mpu rhukuhebyo? Bulya emwîrhu erhabà ciru n'omuntu muguma w'omu bûko bwâwe?»

⁴ Yuditi anacimubwîra, erhi: «Ndahîre okw'izîno lyâwe nnâhamwîrhu, mwambalikazi wâwe arhayûse ebi ndwîrhe embere Nyamuzinda ayûkirize n'okuboko kwâni ebi alaganyagya byoshi».

⁵ Abâli na Holoferno banacimuhêka omw'ihêma, anacijà îrò kuhika aha karhî k'obudufu, anacisinsimuka oku mucêracêra.

⁶ Anacirhuma abagend'ibwîra Holoferno, erhi: «Nnâhamwîrhu arhegeke baleke omwambalikazi wâge ahuluke, agend'isalîra»,

⁷ bulya Holoferno ali arhegesire, abakazâg'imulanga mpu barhamuhanzagya. Anacibêra okwo cihando nsiku isharhu. Ngasi budufu akazâg'ijà omu kabanda ka Betuli anacikalaba omwo cihando ahâli iriba ly'amîshi.

⁸ Na erhi ayinamukaga anayîshe ashenga Nnâmahanga mpu ahêke amâjira gâge bwinjà okw'irenge ly'abâna b'olubaga lwâge.

⁹ Anashubira mulya ihêma akola acîre yêshi; anabêramwo kuhika amango arhûla ebiryo byâge omu cajingwè.

Yuditi oku lusiku lukulu lwa Holoferno

¹⁰ Ka oku lusiku lwa kani Holoferno arhajira idinye oku barhambo bâge bônene, arhalalikaga ciru n'omuguma omu barhumisi bâge.

¹¹ Anacibwîra Bagoasi, ye wali nshâgi y'okulanga ebirugu byâge byoshi, erhi: «Kanya oyêmêze oyu mukazi w'omuyahudi oli emwâwe, ayîshe eno mwîrhu, rhulye rhunanywe rhweshi.

¹² Bulya zanabà nshonyi kuli rhwe erhi rhwankalêka mukazi wa bene oyu agenda rhurhanayinjibini. Kandi nka rhurhayîshiri rhwamurhiza anakarhushekera».

¹³ Bagoasi anarhenga aha mwa Holoferno, ajà omu Yuditi ali, anacimubwîra, erhi: «Oyûla mujanyere mwinjinjà arhayôbohaga okujà emunda nnâhamwîrhu ali, lyo akuzibwa embere zâge, anywe haguma nîrhu idivayi n'obushagaluke bunene, anabè mwa luno lusiku nka munyere

muguma wa bene Asûru, ababà omu nyumpa ya Nabukondonozori».

¹⁴ Yuditi anashuza, erhi: «Ndigi ndi niono w'okuhakana ebya nnâhamwîrhu? Ehi anabwîne hiri hinjà omu masù gâge, niono nanacihangâna okuhijira bwinjà na ntyo bwanabà busîme bunene kuhika oku lusiku lw'okufâ kwâni».

¹⁵ Anaciyimuka, anaciyambala omushangi gwâge, ajagalîra n'ebindi birimbîsa omukazi byoshi. Omwambalikazi ayisha amushokolire, anacilambûla embere za Holoferno itapi Bagoasi ali ahîre Yuditi mpu akaz'ilikolêsa ngasi lusiku amango g'okulya.

¹⁶ Yuditi anacijà omu nyumpa. Omurhima gwa Holoferno gwadûrha bwenêne. Ayumva akola azigîre loshi okulâla naye. Anakazâg'ilonza amango ga okumushumika kurhenga lulya lusiku anamubonaga.

¹⁷ Holoferno nacimubwîra, erhi: «Nywaga mâshi nâwe oshagaluke haguma nîrhu».

¹⁸ Yuditi anamushuza, erhi: «Nêci nanywa la, bulya oku lusiku lw'ene nâni namâbona iragi ly'okulama oku ntasâg'ilama bundi omu kalamo kâni kosha».

¹⁹ Anaciyanka kuli ebi omwambalikazi amurheganyizagya, ananywera embere zâge.

²⁰ Holoferno yêshi ashagaluka, anywa idivayi linene bwenêne kurhalusa oku arhalisag'inywa kurhenga okuburhwa kwâge.

13

Yuditi ayîrha Holoferno

¹ Erhi ebijingo binabà, abambali bakasengaruka dubaduba. Bagoasi anahamika ihêma ly'embuga, anacikumira abalâlîzi boshi omu mwa nnawâbo, boshi bagend'ikacihonda oku ncingo zâbo, bulya bali erhi bagazirwe n'amamvu.

² Yuditi asigala yêne omu nyumpa na Holoferno. Holoferno erhi amâlanguka oku ncingo ebwa kubà yêshi ali amâzika na idivayi.

³ Yuditi anacibwîra omwambalikazi mpu acîyêgûle n'enyumpa y'okulâla, anamulindire embuga nk'oku anajira ngasi lusiku, bulya ali adesire oku aciyîsh'ihuluka agend'isalîra, kwo anali amarhang'ibwîra Bagoasi.

⁴ Abantu boshi banacimuleka mulya nyumpa. Ntâye ciru n'omuguma wasigîre muli eyo nyumpa y'okulâla, abè mwâna, abè mukulu. Yuditi anaciyîmanga hôfi n'encingo, anaciderha omu murhima gwâge, erhi: «Nyamuzinda ogala byoshi, yîmangira ebijiro by'amaboko gâni okw'irenge lya Yeruzalemu.

⁵ Gano go mango g'okurhabâla omwîmo gwâwe n'okuyunjuliza omuhigo gwâni, lyo oshandabanya abashombanyi barhugosire buno».

⁶ Anaciyegera hôfi n'encingo ebw'irhwe lya Holoferno, amubwîkûla omushangi,

⁷ anacijà oku ncingo, anacirhuluba emviri z'okw'irhwe lyâge, anaciderha, erhi: «Mpà nâni emisî, Yâgirwa Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli mwa gano mango».

⁸ Anacitwa kabirhi kabirhi n'emisî yâge yoshi omw'igosi lya Holoferno. Anacishayûla irhwe.

⁹ Anabulungiza omubiri gwâge okw'idaho kurhenga oku ncingo, anacimanyula emishangi

yali oku minâra. Kasanzi kasungunu anacihuluka, ahêreza omwambalikazi irhwe lya Holoferno;

¹⁰ anacilirhogeza muli erya nshoho y'ebiryo. Oku banali babirhi banacihuluka nk'oku banakomereraga bakola bagend'isalîra. Banacirhenga omu cirâlo, banacizunguluka ecishagala, banacisôkera oku ntondo ya Betuliya, banacihika aha muhango gw'eco cishagala.

¹¹ Yuditi ahamagaza anaciri kulî, erhi: «Muyîgule muyîgule olumvi, Nyakasane ali haguma nîrhu, nêci Nyakasane ali haguma nîrhu omu kurhucinga oku bashombanyi nk'oku anarhujirire ene».

¹² Erhi abantu ba muli olwo lugo bayumva izû lyâge, boshi bashagamukira ebwa muhango gw'olugo banahamagala abagula balwo.

¹³ Banacigend'ihamagala abakulu b'olugo, banacyisha nabo bali bulibirhâ boshi, kurhenga oku murhò kuhika oku muntu mukulu, bulya bali babwîne oku ciri cisômerîne okucîbona agaluka. Banaciamûla olumvi banacimuyankirira banacyâsa omuliro mpu babamolekere, banacibazunguluka.

¹⁴ Yuditi anacibabwîra, erhi: «Mukuze Nyamuzinda, mukuze Nyamuzinda, mumukuze bulya arhacirhenza obwonjo bwâge oku nyumpa y'Israheli, ci anavungunywîre abashombanyi bîrhu muli obu budufu na okuboko kwâni».

¹⁵ Anacyômola irhwe mulya nshoho anaciliyêrekana, anaciderha, erhi: «Loli irhwe lya Holoferno ye murhambo mukulu w'abasirika b'Abanyasîriya, alagi n'emishangi ashuba ag-

wishiremwo erhi ndalwè erhuma; Nyamuzinda anamuhimbagulize n'okuboko kw'omukazi.

¹⁶ Aganze Nnâmahanga owandangaga omu njira nanageraga mwoshi, bulya obusù bwâni bwamuhûsize acilêrhera olufû; arhajizire kubî nâni mpu ampemule anansherêze.»

¹⁷ Olubaga loshi lwazânwa, lwanaciyunamiriza, lwanaciharâmya Nyamuzinda, lwaderha, erhi: «Oyagirwe Nyamuzinda wîrhu we wafunyaga ene abashombanyi b'olubaga lwâwe».

¹⁸ Uziyahu anacibwîra Yuditi, erhi: «Oli mugishe mwâli wâni na Nyamuzinda ôbà enyanya ly'amalunga goshi, kulusha abandi bakazi boshi ba hano igulu. Ayâgirwe Nyamuzinda w'empingu n'igulu owajaga akulangula enjira mpu otwe igosi ly'omukulu w'abashombanyi bîrhu.

¹⁹ Bulya obu bwîkubagire bwâwe burharhenge omu mirhima y'abantu bayôrha bacîkubagira ensiku zoshi emisî ya Nyamuzinda.

²⁰ Mâshi kuli okwo Nyamuzinda yêne akuhêke irenge, akuhè iragi libè luhembo lw'oku orhababalire obuzîne bwâwe omu kubona kurhi olubaga lwâwe lwamâjuguma, bulya wabîre murhanzi w'okubona oku rhwagukumuka galya mango wanabâga n'olugendo lwinjâ embere za Nyamuzinda wîrhu.» Olubaga loshi lwanacidumiza mpu: «Amen! Amen!»

V. Bene-Israheleli bahima Abanya-Sîriya

Abanyasîriya barhemuka banashandabana

¹ Yuditi anacibabwîra, erhi: «Munyumvagye yâga bene wîrhu, muyanke eli irhwe, mulimanike aha irhwêrhwè ly'enkûta zinyu.

² “Na hano izûba libasha bwamanaca, munyanke ngasi muguma eby'emirasano byâge, ngasi balume ba misî boshi banabunguluke, mubè nka bantu bayandagalira ebwa kabanda, era bali bene Asûru. Ci kwône murhabungulukaga”.

³ “Nabo, hano babà bamâyanka emirasano yâbo, bakanya bagend'imanyîsa abâli oku cihando, nabo banazûsa abarhambo b'engabo ya Asûru, kandi nabo banalibirhira emunda ihêma lya Holoferno liri. Barhamushimâne, na ntyo obôba bwabagwârha, banashandabane embere zinyu”.

⁴ “Na hano mukola mubaminisire, mw'oyo n'abandi banayûbaka omu Israheli boshi, mwâbalambika omu njira”.

⁵ “Ci kwône embere mujire ntyo, mumpamagalire Akioro olya muntu w'omunya-Amoni, yêne abone anamanye oku nêci anali olya wagayaguzagya enyumpa ya Israheli, n'olya wamurhumaga emwinyu nka muntu mufù”.

⁶ Banacihamagala Akioro ajà omu nyumpa ya Uziyahu. Erhi ajamwo anabona irhwe lya Holoferno omu maboko g'omuntu wali omwo ndêko y'olubaga; acîrhimba akamalanga okw'idaho, ahôla.

⁷ Ci erhi ahembûka, afukama aha magulu ga Yuditi, anaciderha, erhi: «Oli mugishe omu nyumpa za bene Israheli boshi n'omu mashanja

goshi, ngasi boshi banayumve izîno lyâwe banarhangâlè.

⁸ “Na buno ombwîrage nâni kurhi wajizire mwa zino nsiku”». Aha karhi k’olubaga, Yuditi anacirhondêreza okumubwîra ebi ajizire byoshi kurhenga amango anagendaga kuhika ago mango akazâg’ibaganîrira.

⁹ Yuditi erhi abâ amâyûsa okushambâla, olubaga loshi lwanacibanda akahababo n’olwo lubî lwashakanya omu cishagala coshi.

¹⁰ Ci erhi Akioro abâ amâbona ebi Nyamuzinda wa Israheli anajizire, ayêmêra okunali oyo Nyamuzinda w’Israheli, bakembûla olushisha oku bulume bwâge, na kuhika buno acibâ na bene Israheli.

¹¹ Erhi bunaca ntya, bamanika irhwe lya Holoferno oku nkûta na ngasi muguma ayanka emirasano yâge. Banacibunguluka bikembe bikembe ebwa kafômeko k’entondo.

¹² Erhi bene Asûru babalangira, banacigend’ibwîra abakulu bâbo, nabo banacikanya bagend’ibwîra abarhambo b’engabo, bakulikira na ngasi barhegeka ngabo ndebe.

¹³ Banacijâ emunda ihêma lya Holoferno lyâli. Banacibwîra olya wakazâg’ilanga ebirugu byâge, mpu: «Ozûse Nnâhamwîrhu bulya balya bajâ bamârhangula okuyandagalira emunda rhuli mpu barhulwîse, banagukumuke ntya boshi».

¹⁴ Bagoasi agend’ikomomba oku lumvi lw’ihêma lwâli emuhanda. Bulya ali ocîkebirwe mpu bagwîshîre na Yuditi.

¹⁵ Ci erhi acibâ ntâye omushuzize, ahiga okujâ omu nyumpa y’okulâla: amushimâna oku idaho

gukola mufù, akola cirunda bamukabulire oku ntebe n'irhwe mîra baligendanaga.

¹⁶ Anaciyâma bwenêne, abanda endûlù, omu kufuduka, asharhula emyambalo yâge.

¹⁷ Anacijà omw'ihêma lyabâga cihando ca Yuditi, arhacimushangagamwo. Anacilibirhira emunda olubaga luli, erhi:

¹⁸ «Balya bajà bagomire! Omukazi w'Omuyahudi amabonêsa enyumpa ya Nabukondono zori enshonyi. Holoferno oyo okw'idaho, ci arhacigwêrhi irhwe oku mubiri gwâge».

¹⁹ Erhi banayumva ebyo binwa, abarhambo b'engabo y'Abanya-Sîriya banasharhangula emyambalo yâbo, bazunguluka obukengêre, banacibanda endûlù erya y'okujugumya abâli omu cihando boshi.

15

Bene Asûru bakwâmûka

¹ Abaciri omu mahêma erhi bayumva ogwo mwanzi, nabo bafuduka.

² Boshi bajamwo entemu n'obôba, ntâye wacib-eraga aha owâbo ali, ci erhi ngasi njira banarhi-managa omu kabanda n'oku ntondo.

³ Na ngasi boshi banahandaga omu ntondo omu Betuliya nabo barhangira okuyâka. Okubundi obwo bene Israheli boshi ngasi bantu bakola batula entambala babavangamukirakwo.

⁴ Uziyahu anacirhuma entumwa omu Betomas-taimi n'omu Bebayi, e Kobe, e Kola n'omu cihugo

ca bene Israheli coshi, mpu bagend'imanyîsa okwabîre, mpu boshi banacirhunike oku bashombanyi babanigûze.

⁵ Erhi bene Israheli banayumva ogwo mwanzi, boshi banacicîrhuna kuli bo caligumiza babahojahoja bahibi kuhika aha Koba. N'abantu b'e Yeruzalemu nabo banaciyisha balibisire, na ngasi bandi banayûbakaga omu ntondo boshi, bulya babamanyisize olwabire omu cihando c'abashombanyi bâbo. Abantu b'e Galadi n'ab'e Galileya nabo banacibatumirhira omu marhambi g'emwâbo, kuhika bayikirira e Damasko n'olunda lw'emwâbo.

⁶ Abâli basigîre omu bantu b'e Betuli, banaciyandagalira omu cihando c'Abanyasîriya. Banacihagula bwenêne, bagala la.

⁷ Nabo bene Israheli erhi bashûbûka eyo munda balihula embaga banacirhola ngasi byanali bisigîre byoshi. Ecishagala n'emirhundu na ngasi cigabi ca bantu bali omu kabanda nîsi erhi omu ntondo nabo banaciyisha, bahagula kwâbo, banyaga bintu binji bwenêne, bulya gwàli mwandu.

Okuvuga Nyamuzinda omunkwa

⁸ Omudâhwa Yoyakimu n'ihano ly'abagula boshi b'e Yeruzalemu banaciyisha mpu nabo bône bacîbonere oku minjà Nyamuzinda anajiriraga olubaga lwâge lw'Israheli, mpu banabone Yuditi, banamubwîre ebinwa by'okumuhà obwangà.

⁹ Erhi banamuhikaho, boshi bamugisha kuguma, banacimubwîra, mpu: «We

bushagaluke bw'Israheli, we kucivuga kunene kw'Israheli, oku irenge linene ly'olubaga lwîrhu.

¹⁰ Wajizire okwo koshi n'amaboko gâwe na Nyamuzinda anasîma bwenêne. Wajirire Israheli kwinjà, Oyagirwe, na Nyamuzinda ogala byoshi n'ow'ensiku n'amango akugishe.» Olubaga loshi lwanacidumiza mpu: «Amen!»

¹¹ Olubaga lwanacihagula ecirâlo câbo nsiku makumi asharhu goshi. Yuditi bamuhà enyumpa ya Holoferno n'ebirugu byâge, arhôla encingo yâge, amasahani galimwo goshi n'emizigo yâge yoshi, babishonêkeza oku cihêsi câge, anacishwêkerakwo engâlê zâge, anabishana kulya.

¹² Abakazi b'Abayahudi boshi banaciyisha mpu bamulolekwo, banacimugisha, bamusamisa; banacirhola emijegereza, n'eyindi banaciyiha balya bakazi banali naye.

¹³ Yuditi, n'ecimanè c'emizêti, anashokolera olubaga loshi na balya bakazi banali boshi abahà emijegereza n'abalume ba bene Israheli banabakulikira, aha bafumbasire emirasano, abandî bayambîrhe ebimanyîso bayisha bayimba n'izû linene bwenêne.

¹⁴ Na Yuditi anacirhangira olu lwimbo lw'okuvuga omunkwa ekarhi ka Israheli yêshi, na olubaga loshi lwakashuza kuli okwo kuvuga omunkwa.

16

Olwimbo lya Yuditi

¹ Yuditi anaciderha, erhi: «Muyimbire Nnâmahanga mumurhimbire n'engoma.

Muyimbire Nnâmahanga n'empundu,
mumuzihire ennanga z'okumukuza,
muharâmye munakuze izîno lyâge.

- ² Bulya Nyamuzinda ye Nnâmahanga ofunga
entambala, bulya omu bihando byâge
ekarhî k'olubaga, anandîkûzize omu
maboko g'abashombanyi bâni.
- ³ Asûru anacirhenga omu birhondo byâge,
ayisha ahumire n'omwandu gw'engabo,
obunji bwâbo bwanacifûnika emigezi
n'obunji bw'enfarasi zâbo bwanacibwîkira
orhurhondo rhwoshi.
- ⁴ Ali amâhiga mpu ecihugo câni acidulika muliro
n'abâna bâni abamalire n'engôrho yâge,
mpu ebirhaba abinigûze okw'idaho, abâna
bâni balîrwe oku mpînga, n'abanyere bâni
mpu gubè munyago.
- ⁵ Nyamuzinda ogala byoshi amabaloha nyuma
n'okuboko kw'omukazi.
- ⁶ Bulya entwâli yâbo, arhali mpimbo za mis-
ole zayiyisire, arhali bene Titani bamu-
nizire, arhali balya bantu balîrî kulusha
bali bamurhabalire, ci ali Yuditi, mwâli
wa Merari, ye wamuhabulaga n'obwinjà
bw'iranga lyâge.
- ⁷ Bulya anahongwîre emyambalo ya obukana
bwâge mpu lyo akuza bene Israheli bali
omu mababale.
- ⁸ Obusû bwâge abushîga amanukato, emviri zâge
azishoshamwo ecimanè, ayambala akanzo
k'ecitâni, mpu lyo amushumika.

- 9 Enkwêrho zâge zamuhûsa amasù, n'obwinjà
bwâge bwamurhimbalaza obukengêre.
Akêre k'ecihombo kamutwa igosi.
- 10 Abanyapersi bageramwo omusisi erhi
bukali bwâge burhuma, n'Abanyamede
bajiremwo entemu erhi burhwâli bwâge
burhuma.
- 11 Okubundi abîrhôhye bâni babanda akahababo,
nabo bageramwo omusisi. Bahamagaza
izù bwenêne, nabo abanzi bagaluka cinyu-
manyumà.
- 12 Abakazâg'ijâcirwa mpu ho bene abakazi, ba-
banigûza nka bantu bajabayâka. Boshi
bahungumukira muli eyo ntambala ya
Nnâhamwîrhu.
- 13 Nkolaga nayimbira Nyamuzinda olwimbo
luhyâhya: Nyakasane, mushâna oli
mukulu kulusha, we muny'irenge,
oli wakurhangaza omu misî yâwe,
orhankahimwa na cici.
- 14 Ebiremwa byoshi bikukolere, bulya wadesire
akanwa byanahabâ. Wabirhumira omûka
gwâwe na byoshi byajirwa. Na ntâye
wankahakana akanwa kâwe.
- 15 Entondo zahuruduka zône, zagenzikanwa
n'emihusi y'amîshi. Emihirigisi y'amabuye
yanajonga embere zâwe nka nungulu ya
buci. Ci kwône ngasi bakurhînya we
lwâkiro lwâbo.
- 16 Nêci yâgirwa biri binyi ebi bakurhûla nka
nterekêro y'akisûnunu kinjà. Biri binyi
kulusha ebikurherekêrwa nka mashushi
galya bayôkera oku luhêro. Ci omuntu

orhînya Nyakasane ye onali muntu nkana ensiku zoshi.

17 Iragi libî oku mashanja gacishomya okuhallalira olubaga lwâni. Nyamuzinda ogala byoshi anâbahane oku lusiku lw'okutwa olubanja. Abahira omuliro na ebinyagasi omu mubiri, bâyâma ensiku zoshi.»

18 Erhi bahika aha Yeruzalemu, boshi bakanya baharâmya Nnâmahanga, n'erhi olubaga lubà lwamâcêsibwa loshi, barhondêra okuhêra enterekêro zâbo z'embâgwa, ezayôcibwa, barherekêra na ngasi zindi nterekêro banali balonzize bône, bahâna entûlo.

19 Yuditi anacirherekêra emwa Nnâmahanga birya birugu bya Holoferno byoshi. Birya olubaga lwanamuhâga n'erya mishangi Yuditi yêne arhenzagya oku ncingo ya Holoferno.

20 Olubaga lwacîsimîsa oku lunahashire aho ka-Nyamuzinda myêzi isharhu yoshi na Yuditi anabêra haguma nabo.

Okugikula n'okufà kwa Yuditi

21 Erhi ago mango gagera, ngasi muguma anacishubira emwâge. Yuditi anacishubira e Betuli, anacibêra aha mwâge. Amango ali anacizîne goshi, Yuditi ajà irenge bwenêne omu cihugo.

22 Banji balonza okumusheba, ci arhacimanyanaga na mulume omu buzîne bwâge boshi, kurhenga halya îba Menashê anafiraga anashîmâna b'îshe ekuzimu.

23 Nêci irenge lyâge lyâluga bwenêne, ci erhi n'emyâka nayo yajà yamugonza mulya nyumpa y'îba. Ahika omu myâka igana n'irhanu. Alîka

olya mwambalikazi. Buzinda afîra aho Betuli, banagend'imubisha mulya lwâla banabishaga îba Menashè.

²⁴ Omulala gwa bene Israheli gwanacimushîba nsiku nda zoshi. Embere afè ali erhi agabire birugu byâge emw'ab'omu mulala gw'îba Menashè n'emw'ab'omu mulala gwâge yênene.

²⁵ Ntâye wacidesire mpu ahalalire bene Israheli amango ga Yuditi goshi, ciru n'amango ali amâfà.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e